

AMS groep Koe & Wij vergelijkt arbeidsbehoefte opstallen en weiden

Het project Koe & Wij helpt veehouders bij de afweging: Weiden of opstallen? Deze vraag wegen we af rond economie, arbeid, maatschappelijke waarden en persoonlijke waarden. De AMS groep heeft in haar bijeenkomst van februari de afweging weiden of opstallen rondom arbeid bij de kop gehad.

1. Inleiding

In de AMS-groep zijn de gegevens rond arbeid verzameld om inzicht te krijgen in het verschil in arbeidsbehoefte tussen weiden en opstallen. Het gaat om de eigen arbeid. De mate van inschakelen van de loonwerker kan invloed hebben op het resultaat van de arbeidsbehoefte en natuurlijk ook op de kosten.

Er zijn twee methoden van registratie gehanteerd.

- a. Door gedurende twee weken in de weideperiode en twee weken in de stalperiode de arbeid te registreren kun je enig inzicht krijgen. Een aantal veehouders zijn actief hun tijd gaan bijhouden. Dit geeft inzicht. Het blijft een momentopname en het beeld is niet compleet, gaven de veehouders aan. Om toch een compleet beeld te krijgen van het verschil in arbeid, hebben de veehouders verder gezocht. Ze kwamen uit op een checklist (zie b).

Wel zijn er enkele opvallende punten te melden.

- In de zomerperiode is gemiddeld 5 uur meer tijd nodig per week rond het melken en koeien ophalen.
  - In de zomerperiode waren de bedrijven gemiddeld iets minder tijd kwijt aan voeren en veeverzorging.
  - Jongvee kost in de zomerperiode ook minder tijd
- b. De tweede methode is het gebruik van een Checklist. Dit is minder bewerkelijk en door 12 deelnemers ingevuld. Voor de verschillende werkzaamheden, die beïnvloed worden door de keuze voor weiden of opstallen, is een inschatting gemaakt hoe groot het verschil in tijdsbehoefte is tussen de twee systemen. Voor de verzorging van het vee is een inschatting gemaakt in minuten per dag en voor graslandbeheer en algemeen in uren per jaar. Uiteindelijk is het resultaat omgerekend in minuten per weidedag en uren per jaar. De resultaten staan in de tabel en zijn onder 2 toegelicht.

2. Resultaten checklist

Het resultaat is in onderstaande tabel weergegeven. Het gemiddelde van 12 deelnemers is weergegeven, evenals het minimaal en maximaal verschil.

Conclusies:

- De grote verschillen voor weiden ten opzichte van opstallen zitten bij ophalen koeien (+26 min/dag), voeren (-17 min/dag), reinigen roosters (-14 min/dag) en graslandbeheer (inclusief afrasteren) (omgerekend - 4 min/dag).
- Het totale verschil inclusief alle posten is 34 uren per jaar minder arbeid bij weiden, of 11 minuten per dag over de weideperiode van ongeveer 180 dagen. De variatie was van +18 tot -38 minuten per dag.
- Er is een groot verschil tussen bedrijven en personen.
- Oorzaken liggen bij bedrijfssituatie, beweidingssysteem en persoonlijke arbeidsorganisatie.
(bijvoorbeeld in het westen (water) nauwelijks afrasteren)

Een reactie van deelnemer Koos van Middelkoop: "Hoewel ik op mijn bedrijf schat dat ik 17 minuten per weidedag aan extra arbeid kwijt ben, weet ik ook dat ik ca €10.000 extra verdien met weidegang(€ 200/ uur). Dus dit vind ik goed betaalde uren. Bovendien werk ik graag buiten."

Checklist arbeidstijd bij "ga je weiden of opstallen"

(Tijd weiden t.o.v. opstallen)

		Gemiddelde	Minimum	Maximum
Melken		invullen: min / weidedag	invullen: min / weidedag	invullen: min / weidedag
Aantal weidedagen		185	165	200
Halen en brengen van de koeien	+	26	10	30
Schoonmaken looppad stal-wei	+	3	0	10
schoonmaken uier en spenen	-	0	5	0
Voeren		min / weidedag	min / weidedag	min / weidedag
kuil blootleggen	-	5	10	0
Uithalen/verdelen kuil/maïs	-	10	30	2
naverdelen/aanschuiven	-	2	10	0
Veeverzorging		min / weidedag	min / weidedag	min / weidedag
Reinigen roosters, boxen	-	14	45	2
veecontrole (tochtigheid e.d.)	+	3	0	10
gezondheid (klauwbekappen, ...)	-	6	15	0
Subtotaal 1 (min per dag) Melken, voeren en veeverzorging		-5	-35	+46
Graslandbeheer		Uren / jaar	Uren / jaar	uren / jaar
Maaien	-	16	50	0
Schudden	-	13	31	5
Wiersen	-	9	25	3
Bloten	+	13	0	30
afrasteren + kanten maaien	+	29	10	50
Watervoorziening	+	3	0	2
graslandmanagement en planning	+	8	0	33
Herinzaai	-	5	12	0
Inkuilen	-	10	60	0
mengmest rijden	-	11	25	0
Algemeen		Uren / jaar	Uren / jaar	uren / jaar
onderh. Voer/mestopslag, werktuigen	-	3	10	0
mestmixen, mestverwerken	-	5	15	0
Subtotaal 2 (uren per jaar) Graslandbeheer en Algemeen		-20	-122	25
Omrekening (subtot 2 -> min/w.dag)		-6	-41	8
Totaal (extra "+" of minder "-" min/weidedag)		-11	-38	18
Uren per jaar		-34	-104	58